

Kjære forsamling.

I dag markerer vi at Norge ble frigjort etter 5 år med okkupasjon fra 1940 til 1945. Vi hedrer alle de som ofret så mye for at det norske folket skulle oppleve friheten igjen.

En av dem er Løytnant Odd Nilsen som vi står ved minnebautaen til i dag. Odd Nilsen var født i Moss 27 april i 1918. Han flyttet til Levanger som 16 åring.

Han var sjef for en mitraljøseavdeling på Hegra festning i april dagene i 1940.

I 1942 dro han til England og gikk inn i kompani Linge. Han returnerte tilbake til Norge som NK for en gruppe på 7 som hadde som oppdrag og stanse malmtrafikken fra Løkken til Tyskland.

Han ble drept her på kvelden 21 november 1943 da en ladning som han monterte gikk av ved ett uhell.

8. mai er også Norges nasjonale veterandag. Frigjøringen i 1945 kom ikke av norsk innsats alene, den var et resultat av de alliertes samlede innsats i hele Europa. Viljen til å bidra for fellesskapet på tvers av landegrenser er sterk i Norge også i dag.

I dag feirer vi altså friheten, og hedrer alle de som bidro under krigen og alle de som har bidratt i tiden etterpå her hjemme og i operasjoner i utlandet.

8. mai er ikke en dag spesielt for de militære, selv om den militære innsatsen står sentralt.

Mange av de som bidro mest var sivile, og de som opplevde tapene var sivile og ikke minst var de fleste soldatene mobilisert fra sitt sivile virke.

Det er også viktig å minne om den store andelen kvinner som bidro under okkupasjonstiden, ofte med svært stor personlig risiko. Den gangen var det ikke mange kvinner i Forsvaret, men når krigen var et faktum var det de beste som sto frem, mann eller kvinne.

Mange mennesker har blitt hedret for sin innsats under den 2. verdens krig. Samtidig vet vi at det fortsatt er mange som ikke har fått den anerkjennelsen de fortjener, både for militær og sivil innsats.

Det gjøres et betydelig arbeid over hele landet for å gi denne anerkjennelsen og Heimevernet har fått rollen som Forsvarets representant.

Vi vet også at det finnes en del mennesker som har gjort betydelig innsats, men som ikke ønsker oppmerksomhet omkring dette. Det skal vi respektere, men innsatsen skal vi ikke glemme.

Dagen i dag er også veterandagen.

Veteraner er personell som på vegne av den norske stat har deltatt i en militær operasjon hjemme og utenlands.

Operasjonene kan ha vært under norsk, alliert eller FN kommando. Veteraner er altså mennesker som har valgt å gjøre en særskilt innsats for fellesskapet, ofte med stor risiko for seg selv.

Våre veteraner representerer de verdiene som vi sloss for under den andre verdenskrig og de verdier vi ønsker å ivareta i et moderne demokratisk samfunn.

Å slå vern om samfunnets verdier, og stå opp mot det som truer et demokratisk samfunn, vil alltid være et ansvar for soldaten på vegne av oss andre.

Det er nå 75 år siden frigjøringen av Norge og tidsvitnene har blitt færre.

Når Rønneberg, Sønsteby, Bjørnås og de andre veteranene er borte så er det vi som skal videreføre historien og minne om ordspråket «Aldri mer 9. april».

Godt over 100 000 nordmenn har tjenestegjort i over 40 land over hele verden siden den 2. verdenskrig. Truslene har endret seg, oppgavene har vært forskjellige, men felles for alle veteranene er viljen til å bidra for utvikling av fred og sikkerhet for mennesker over hele verden.

Det å tjenestegjøre i utenlands operasjoner er noe spesielt som kan være vanskelig å forklare for omverdenen. Ekstreme fysiske og psykiske påkjenninger, stor usikkerhet, rutiner og kjedsommelighet, tette kameratslige bånd.

I utenlands operasjoner opplever man alt og situasjonen kan skifte på sekunder. Noen har mistet sine beste venner, noen har sett og opplevd de mest grufulle handlinger mennesker kan utføre.

De mennesker som har valgt å bidra har tatt et valg som er langt større enn seg selv.

Det er mennesker som tar slike valg som bidro til frigjøringen av Norge 8. mai og det er slike folk som har bidratt til frihet for mennesker i en rekke land siden 1945.

De fleste veteraner er nå sivile uten fast tilknytning til sine tidligere avdelinger.

Det går veldig bra med de aller fleste veteraner, men alle bringer med seg erfaringer og minner som for de fleste er en ressurs.

For noen går det ikke like bra. Om det er fysisk eller psykisk skade så er samfunnets anerkjennelse av innsatsen grunnlaget for å finne veien tilbake.

I mange tilfeller handler dette om å ta ansvar og samordne ressurser på kommunalt nivå. Derfor er det gledelig at stadig flere kommuner bidrar aktivt.

Familien er veteranens viktigste støttespiller, men også de som betaler prisen for den innsatsen veteranen har lagt ned.

Uten familien vil enhver soldat ha så langt mindre å kjempe for.

Avslutningsvis vil jeg takke for at du tok deg tid til å feire frigjøringsdagen her i dag.

Mange har ofret mye, noen har ofret alt.